Sammendrag

Ukom

TRYGG PASIENTBEHANDLING KREVER ET ÅPENT YTRINGSKLIMA

Sammendrag

Publisert 17. juni 2025

ISBN 978-82-8465-041-8

Rapporten undersøker hvordan ytringsklimaet i helse- og omsorgssektoren påvirker pasientsikkerheten. Den bygger på bekymringsmeldinger fra helsepersonell som opplever at det er utrygt å si fra om kritikkverdige forhold og at det ikke nytter å si ifra. Et åpent ytringsklima, preget av psykologisk trygghet og ytringseffektivitet, er avgjørende for å fange opp og lære av uønskede hendelser.

Rapportens hovedfunn er:

- Mange medarbeidere opplever frykt for sanksjoner og manglende støtte når de ytrer seg.
- Dårlig ytringsklima kan føre til pasientskader, forsinket behandling og økt sykefravær.
- Ledere står ofte i en svært presset situasjon med stramme økonomiske rammer, rollekonflikter, krevende drift og bemanningsutfordringer. De kan mangle støttefunksjoner, både medisinskfaglig og ledelsesfaglig. Dette går ut over arbeid med kvalitet og pasientsikkerhet og i stor grad også arbeidsmiljøet.
- Faktorer som ufin kommunikasjon, uklarhet rundt lojalitet og ytringsfrihet, og omdømmehensyn påvirker ytringsklimaet.

Temaet ytringsklima er komplekst og lar seg ikke løse med enkle tiltak. Samtidig er ytringsklima så viktig, både for pasienter og medarbeidere, at det har stor verdi at temaet settes på dagsorden. Rapporten peker på forhold som er viktige i denne sammenhengen.

Noen sentrale forhold som blir løftet er

- å styrke lederskap som fremmer åpenhet og trygghet
- å styrke målinger av og tilbakemeldingssløyfer på kvalitet, pasientsikkerhet og ytringsklima som ett av flere virkemidler for å bedre ytringsklimaet i helse- og omsorgssektoren
- å øke bevisstheten om juridiske rammer for ytringsfrihet

- å fremme "kindness" og respekt som kjerneverdier i organisasjonskulturen

Rapporten retter seg mot både spesialist- og kommunehelsetjenesten og oppfordrer til refleksjon og dialog for å forbedre ytringsklimaet – til beste for både pasienter og ansatte.

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924